

Szerkesztői szállítás

Belső-farkasutca 76. szám, hova a lap szellemi részét illető közlemények címzettül.

Az úrtól későbbi díjazások. Készenléti nem adnak vissza.

Előfizetési díj:

Egész évre 12 frt. Negyedévre 3 frt.
Félévre 6 frt. Egy óra 1 frt.
Egy óra 1 frt.

Megjelenik minden nap, az ünnepek követő napok kivételével.

KELET

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPI LAP.

„KELET“

előfizetési feltételei:

Egész évre 12 frt. Negyedévre 3 frt.
Félévre 6 frt. Egy óra 1 frt.

Egyes szám ára 5 kr.

Az előfizetési pénzek — legcélszerűbben postai útvánnyal — Kolozsvárra, Stein János könyvkereskedésébe küldendők.

A „Kelet“ kiadóhivatala.

A választási törvényről.

II.

(D.) A szönyegen levő törvényjavaslat még egyrészt az ő választói jogosultságát létszámát korlátozza, s az ősi jog folyamán véghatárt szab, az 1848-iki törvény helyesebb kimagyarázása által egyezsersmind egy igen fontos tényezőt helyez vissza ama törvény alapeszméi által felállított jogába, a midőn a honoratiorok választói jogát, melyet betűn rágódó magyarokat által a megyéken korlátoztak, ignoráltak, de a mely eljárásnak s magyarázatnak magában a dolog természetében alapja nem volt, most ép úgy elismeri falukon, mint városokon.

Nem is volt annak értelme, sőt épen ellentmondás volt abban, hogy egy honoratior, a ki falun volt, a falusi nagy részben értelmetlenebb választók közt ne birjon azon fontossággal a törvény előtt, minővel birt a városi nagyobb intelligentiájú választók közt, holott épen itt az egyensúly mérlegében ezen bővebb mértékben birt tényezők kevesebb súlyt vehetnek, mint amottan.

Az igaz, hogy a törvény ezen helyesebb magyarázata rettenetes sok különböző nemzetű s hitfelekezetű papot és tanítót hoz be a választásokra, kik közül sokan lehetnek tulajdonképp eszmék által is inspirálva, s az együtt lakók irányában közös honpolgári s testvéri érzelmeiket malasztos ábrándjaiknak alárendelhetik; hanem akárminő érzéssel jönnek ők a szavazó urnához, mi örvendhetünk annak, hogy egy méltatlanságot elvett a törvény szívéből, elvette azt, hogy nekik csak azért, mert falun és elszigetelve élnek, habár ép ezért sokkal fontosabb tényezői az ország nyugalmanak, ha jó indulattal arra törekvenek, mert a miveletlenebb föld népe van bizva pásztori gondjaira, kikben a törvény által körülírt kötelesség érzetét első sorban a vallás tartja fenn: ily fontos szolgálatért szegénységök s nélkülözésök ráadásul még azzal keserítse őket a törvény, hogy más mértékkel mérje tehetségeik jutalmát s állásuk jogosultságát, mint azon társaikét, kik szerencsések a város örömei közt tölteni boldogabb napjaikat.

Kérdésen kívül, ha ezen így megszorított honoratiorok agyában békületlen vagy rajongó eszmék honolnak, fog az ragadni róluk, mint a cholera, ama néptömegre, mely tőlük nyeri az oktatást életében, s töle az utolsó malasztot halála órájában; de az már mindegy, ha elfogadtuk a jogegyenlőséget, el kell fogadnunk annak minden következményeit; társadalmunk pedig tegye oly közössé a szabadságot, hogy azt, mint közös kincset, egyaránt feltse mindenki, s áldozzon mindent a közmívelődésért, hogy az országnak valóban tanult s mivelt papjai, tanítói, honoratiorai s józan és értelmes népe legyen. Mihelyt eszünk egészen helyén

lesz, nem fogunk többé tartani egymástól, és legkivált mi erdélyi népek, mert hiszen itt van a magyar, a román, a székely, egyik sem akar sem muszka, sem német lenni, egyiknek sincs nagy és világhódító nemzet rokona, vagy a ki hiszi is közlünk, hogy van ilyen, csak álmakat lát; utálva vagy szeretve egymást, egymásra vagyunk utálva, egymástól megmenekednünk nem lehet; tegyük tehát lehetőleg tűrhetővé együttlételetünket.

A mi a szászokat illeti, habár ő nemcsak hogy akar német lenni, de ép az is, mindamellett az már eléggé kifejtett miveltsgü nép arra, hogy megértse, méltányolja s érvényesítse a kölcsönös jóakaratot, s az időkhöz szabja követelményeit, s ha nem lehet nagy Németországban, tekintse hazájának Magyarországot.

Nincs akkora veszedelem a népek szabad mozgásának jövőjében, mint a minő olykor agyrémünkben megjelenik, s a féktelenségekkel, a hazaárulásokkal szemben ott az ország hatalma. Ha ez ország szükséges Európára nézve, bir is hatalommal; ha Európa vesztét kiáltaná, nem sokat érne egyetértésünk is. A magyar élete biztosabb volt zavartalan aristocrat korszakában, ezt nem tagadhatjuk; de e korszaknak 1848 örökre végetvetett; a nagy kezdetnek el kell fogadnunk minden következményeit; csak gyengit az, ha e következmények elöl kiállani akarunk; ellenben erősek lehetünk következetességünk s szabadelvűségünk által.

Hadd legyen tehát népképviselőre alapított választási jogunk egész szervezeteiben keresztülvive, a mely irányt az átvett formák a többségben teremtenek, az adja meg színezetét alkotmányos fejlődésünknek, s a mennyire érett lesz a népelem, melynek kezébe adta századunk a haza szabadságának, fennállásának, jövőjének, dicsőségének, s abban minden ajku s hitfelekezetű polgárok családi tűzhelyének boldogságát, annyira foghat Magyarország is boldog és dicső s annak polgárai családi köreikben megelégedettek és nyugodtak lehetni.

Ha azt mondanók, hogy fejlődésünk végcélja a választási jog végmegalapítására nézve már a jelen törvényprojectummal el van érve, nem vádolhatnánk senkit, ha politikai eszméink korlátoztságát lobbantaná szemükre; de ha azt mondjuk, hogy már ezen törvényjavaslatban is tovább fejlesztését látjuk az 1848-ban kimondott eszméknek, úgy hisszük olyasmint állítunk, a mit jelen cikkünkben be is bizonyítunk.

Örvendünk annak is, hogy maga a census, mely a választási jog kiindulása, nem többé a jobbgyállományok színezetéhez van kötve; valóban, midőn a jobbgyágyság elenyészett, anomalia volt az, hogy a legszentebb népjog mégis a jobbgyág birtok fogalmához legyen kötve; e fogalmat az újabb magyarázat még inkább tönkre tette, mert ha a nemesség, mint olyan, a személyes szavazat jogával nem bir, birtoka vagy censusa után kell azzal birnia, az ő birtoka pedig nem jobbgyállomány s birtokának hányadát nem a jobbgyág birtok kulcsa szabja meg, s igen természetesen censusul bármínő birtok szolgál, mely az 1848-ban megszabott jobbgyágféle birtokok megállapított részletmennyiségének megfelelő.

Miután Erdélyben a nemesi jog mellett részint 8 frt census, részint pedig a 8 frt censuson alól levők községenkénti választottjaik általi közvetlen választási jog voltak alkalmazásban; miután e rész-

ben a jelenlegi törvényjavaslat megkülönböztetést nem tesz, kérdésbe hozhatni, hogy ezen törvényjavaslat e szerinti elfogadása által mi fog itt történni?

E lapok köztiszteletű (B.) jegy alatti írója úgy vélekedik, mikép önként értendő, hogy a nem érintettekben az erdélyi választási qualificatio marad in statu quo ante. Habár e törvényjavaslat nem zárja ki a másféle magyarázatot is; de a dolog gyakorlati oldalát véve tekintetbe, mi is csak azon értelmezést tartjuk lehetőnek; mert hogy nálunk az eddig adó után kiszabott census a birtok után travestaltassék, miután e birtok-quantum Magyarország is a különböző vidékek szerint változott; arra megállapított kulcsot nem találhatunk, s ehez képest ily magyarázattal nálunk a törvény kivihetetlen volna. Tisztaság okáért azonban jó lenne, ha a törvény maga világosan intézkednék.

Bukuresti levél

(Saját levelezőnk től.)

Bukarest, nov. 22.

(L.) XLI. Miután a kamarák végre valahára kiegészítették magokat, a kormány kívánságára, egymás után tartott öt titkos üléseket a Strousberg féle okmányok reviziójának szentelték, melyeket a határon átcsempészni nem sikerült. Ez okmányok, állítólag compromittáló jelleműek fogva, egyelőre nem hozhatók nyilvánosságra.

A romániai vasutak ügye, e nagy fontosságú életkérdés, valószínű megoldása felé közelelt. A kötelezővények birtokosainak többsége, névszerint a németországiak (Bleichröder) s austriaiak, kik 245 millió frankból 150-et képviselnek, részvénytársulattá konstituálta magát, s a kormányval magára nézve felettel előnyös (hála Bismarck s több, Károly fejedelemmel rokonsági viszonyban levő magas állású berlini férfiak befolyásának) szerződésre lépnie, mely tegnapelőtt előterjesztetett, hogy előbb a kamarák szakosztályaiiban, később összesülésben tárgyalassék. A részvénytársulat átveszi a Strousberg felbomlott cncessióját s kötelezi magát, az abban biztosított előnyök igénybe vételével, három hó lefolyása alatt (?) annak minden tartozását tisztázni. A kormány viszont, a szerződés ratificatiója napjától kezdve, a félíg kész vasutvonalakért s kifizeti a lejárt szelvényeket. (?) Ez a megkötendő szerződés lényege; a részletekről csupán a kamarai viták folyamata alatt fogom önt tudósíthatni. A közvélemény szerint a kamarák a javallott kiegyezést kétségen kívül megfogadják szavazni. Állítólag ugyanis sikerült a kormánynak az eddig e kérdésben ellenzéki kamara-többséget megnyerni. Az ellenzéki tagok közül sokan nem is foglalták még el üléseiket; másokat pedig, még pedig a legengesztelhetetlenebbeket, mint p. o. Joneskut s többeket, a parlamenti tagok sorából egyszerűen kitörölték. Ugyanis a közoktatásügyi miniszter, Tell tábornok, önhatmulag az alkotmánnyal ellenkező azon rendeletet bocsátotta ki, hogy tanárok nem választathatók képviselőkké s a megválasztottak nem foglalhatják el helyeiket. Ha sikerülni fog a kormánynak keresztülvinni a szerződést, akkor több mint valószínű, hogy a Bismarck herczeg duzzogása lecsillapul.

A legutóbbi kamara ülésben a trónbeszédre csaknem egyhangulag megszavazott választfelirat, mint az alább közlendő szövegből kitűnt, nem egyéb, mint az elsőnek körülírása. A szokásos szertartások között tegnap a fejedelemnek kézbesítettett s következő zöleg hangzik.

„Fenséges ur! A képviselő kamara fölívén hiva, hogy a törvényben megszabott határidő előtt az ország érdekeire nézve sürgős teendőit végezze, kötelességének tartja legelsőben is biztosítani fenségedet arról, hogy az elhatározása alá bocsátandó kérdések megoldásában a kormány loyális támogatást várhat tőle.

„A kamara a végrehajtó s törvényhozó hatalom között jelenleg létező jó egyetértést olybá tekint, mint lényeges föltételt annak, hogy az ország életkérdései s érdekei ohajtott megoldásra juthassanak. A már eddig nyert vívmányokat tekintve: a megszilárdult közrend, a pénzügyi viszonyok jobbra fordulása s a hitel

helyreállítása, eléggé igazolják a jó egyetértés áldásos voltát. A kamarának határozott szándéka továbbra is ez uton haladni, mely egyedül képes rendszeres haladást biztosítani. Nem fogja szem elől tévesztetni, hogy törekvéseinek fő célja fenn tartani az összhangzást a közhatalmak működéseiben s az ország különféle érdekeit érintő rendszabásokban.

„Örömmel vesszük tudomásul azon biztosítást, mely szerint az utóbbi ülésünkben megszavazott törvények a pénzügyi válságot megszüntették. Ez eredmény nagyfóntosság s remélhetjük, hogy célszerű közigazgatás s a szükséges törvények megszavazása által sikerülni fog pénzügyi viszonyaink egyensúlyba hozása s hová tovább mind nagyobb mérvű consolidálása.

„A kamara szem előtt tartva az ország practikus érdekeit, meg van győződve, hogy Fenséged ohajainak legjobban az által felelhet meg, ha a szédelgő és csalékony elméletek útját kerüli. Okulva a mult tapasztalatain ezen szempontból fogjuk vizsgálatunk tárgyává tenni az előbbke terjesztendő törvényjavaslatokat, a legnagyobb figyelemmel s lelkiismeretességgel, melyet az ország iránti kötelességeink megkívánnak tőlünk.

„Biztat minket, Fenséges ur, azon remény, hogy a jelen ülésszak épen oly eredménydus lesz, mint az utóbbi vala. A trón s a dynastia iránti hódolattól áthatva, Fenségednek s fenséges asszonyunknak hosszú és boldog életet kívánnunk!”

(Vége köv.)

Felhívás a kolozs-monostori magy. kir. gazdasági tanintézetnél létesítendő önkéntes tűzoltó-egylet segélyezésére!

Általában ismeretes lévén az, hogy tűzesetek alkalmával bátor, erélyes és szakavatott fellépés mennyit megmenthet és mennyi tudatlanságot, sőt roszakaratot is képes legyőzni egyes emberek imponáló, elszánt tevékenysége; továbbá, hogy az erőknél majd okserű központositása, majd célszerű felosztása által nem egyszer ezeket kímélhet meg a rombolástól egy szakértő, ha a helyzet veszélyét éles szemmel felismerve, a pusztító elemet átléphetlen korlátok közé szorítja s ott lefegyverzi!

Mindezeket tekintetbe, véve azt hisszük, felesleges volna annak hosszas bizonygatásába bocsátkoznunk, hogy mennyire fontos az, hogy mind inkább szaporodjék azon szakavatott férfiak száma, kik előforduló tűzesetek alkalmával a félelmes zavarában ide oda futkosó népet, cselédséget egyesítve s azoknak élére állva szakavatott kézzel és sikeresen legyenek képesek vezetni az oltást.

De méltan kérdezzük, ki legyen az, ki falun vagy majoron a népet vagy cselédséget egyesítve azt szóval is, tettel is, a romboló tűz elleni harcra büzdítsa, vezesse? Találkozik ugyan elég egyén, ki ilyenkor dicsőretek buzgalommal vezérszerpet vállal s általában véve azt látjuk, hogy a mivelettebb osztály rendkívüli érdemeket szerzett és szerez még most is ily rémes veszély idején; de bár mindnyáját legtisztább indulat, a legönzestelenebb szándék, a legesodálatosabb bátorság vezérli: hiányzik bennük a hideg számítás, a higgadt fellépés, melyet egyedül a gyakorlati szakavatottság, a tűzoltói képzettség adhat meg!

E sajnos hiányt régóta éreztük belátták haladó szomszédaink a németek és egy eredetileg amerikai intézményt, saját hazájukba plántáltak át, a gyenge csemétéből hű kertészé Metz Károly gondosan ápoló kezeivel óriási terebélyes fát nevelt, mely jelenleg az egész német földet gyökérzetével befutotta, értjük a tűzoltó egyletek áldásos intézményét, mely üdvös eszme oly hathatós pártolásra talált, hogy mai nap majd minden nagyobb falu önálló tűzoltó egylettel bir.

Mikor fogunk mi oda eljutni, hogy egy tűzoltó egylet szükségét, nélkülözhetetlenségét a mi falusi népünk is belássa, azt a jó isten tudja; de rajtunk áll a külföld adott példájának egyszerű utánzásával ezen cél elérését megközelíteni, vagy legalább mivelt ifjak tűzoltói kiképeztetése által évről-évre a szakértő, tűzvész alkalmával megbízható, tapasztalt egyének számát nevelni.

Bajorországban a weihenstephani kir. gazdasági tanintézetben az érdemes dr. Wentz igaz

gató indítványozása folytán 1865-ben önkényes tűzoltó egyület alakították a tanulók, mely teljesen a kormány költségén a híres Metz-féle gyárból legmegfelelőbbben és dusan felszerelve, tagjainak értelmisége által csakhamar Bajorországban elsőrangú tűzoltó-egyletei között foglalkozott méltán helyet.

A weihenstephaniak nemcsak a szomszéd Freising városában gyakorolták tűzvédek alatt üdvös működésüket, de két mérföldnyi távolságig falukra is kisérték, hogy nagyobb tűzek oltásában részt vegyenek. A weihenstephani babérkoszoru már sok levelet számít, legszébb diadaluk azonban egy égő roppant állami erdő megmentése volt!

Ambár az együletnek többször bemutatott gyakorlatai, annak czél szerű taktikai beosztása nemcsak a laikus nézőt, hanem tiszteltre méltó tekintélyeket is, mint Metzet, Jungot s a t. őszinte elismerésre bírták: az ifjúság ha büszke volt is erre, még sem ebben kereste hivatásának végcélját.

A weihenstephani tűzoltók legáltalánosabb működése azon percztől fogva kezdődik, midőn az egyület elhagyva, mint önálló birtokosok, bérlok vagy gazdatisztek a polgári életben helyüket elfoglalják. Az elvetett magfogékony kebelbe hullott, mint a tűzoltási ügynek buzgó apostolai indult mindegyike utnak, fennhirdetvén az üdvös igéket és rövid hat évi fennállás mulva tizennégy általuk alapított falusi egyület bizonyítja, ugy az egyesek buzgalma, mint a népek életrealóságát!

Megvalljuk őszintén, minket is e példa lelkesített, midőn Kolozs-Monostoron tűzoltóegylet alapítását terveztük, mert mindketten tapasztalásból ismerjük a derék weihenstephani együletet.

Ezen tapasztalatainkra hivatkozva bátran kezességet vállalhatunk arra nézve, hogy derék ifjaink ügyessége s buzgalma itt is meg fogja teremni gyümölcseit, annyiaval is inkább, mert azoknak szakszerű begyakoroltatását egy szakavatott tűzoltó s torna tanítóra bízhatjuk bizni.

Együletünk feladata a Kolozsvár, Monostor és esetleg közelebb eső falvak és majorok tűzvése esetén gyors és erőlyes segélyt nyújtani, főleg azonban hetenkénti rendes gyakorlatok következtében ifjainkat annyira kiképezni, hogy későbbi állásukban áldásdus szakértő működésükkel e részben is embertársaik hasznára válhassanak.

Hogy azonban tervünk sikerüljön, hogy ifjaink mielőbb, kivált a városban vész idején eredményesen fellépessenek, a tűzoltás mostani állása tetemes szerelvényeket igényel, melyeknek beszerzésére szükséges összeget közadományozás útján óhajtván és remélvén összehozni, azon kérréssel járunk a tisztelt közönséghez, miszerint az ügyet érdeméhez mért pártolásban részesítve a czélba vett egyület létesítéséhez bármily csekély adománnyal is hozzájárulni szíveskedjék.

A szíves adományokat K o d o l á n y i

A ntal igazgató czime alatt K o l o z s-M o n o s t o r r a u. p. K o l o z s v á r k é r j ü k k ü l d e n i, k i a z t m a g á n é s h i r l a p i u t o n k ö z s z e n t e l l n y u g t á z n i s k é s z ö b b a z ö s s z e g h o v á f o r d í t á s á t, v a l a m i n t a v é g s z á m a d á s t i s s a j t ó u t j á n k ö z z é t e n n i f o g j a.

Fogadja a t. közönség taunusitandó áldozatkésziségeért előre is őszinte köszönetünket.

Kolozs-Monostor, 1871. november 25-dikén.—

K o d o l á n y i A n t a l.
G a m a u f V i l m o s.

E derék kezdeményezéshez a szerkesztőségnek csak annyi megjegyzése van, hogy az iránt legőszintébb helyeslést, legmelegebb rokonszenvét nyilatkoztatja ki. Ime két ember, ki meg tudta előzni Kolozsvár városát. Reméljük azonban, hogy míg Kolozsvár egyrészt újabb ösztönt merít e kezdeményből saját tűzoltóegyletének mielőbbi megalkotására, addig másrészt ettől sem vonandja meg támogatását, mint a melynek esetleg szintén rászorulhat segélyére. Kolozsvár város és az egyesek mellett bizonyára számíthat még a biztosítási intézetek támogatására is, mint a melyeknek szintén érdekében áll a minél jobban szervezett tűzoltás. De legelső sorban a ministeriumnak áll kötelességében, hogy az állami tanintézet hallgatóságából alakulandó e tűzoltó egyület pártfogása alá vegye, mert e pártfogás által nem Kolozsvárnak, vagy Monostornak, hanem az egész országnak teend igen jó szolgálatot, az ilt kiképzett tűzoltók országsszerte apostolai vá levén e fontos állami ügynek. A közzadásági és a belügyi miniszterek kezét foghatnának, hogy rendelkezési alapjukból, vagy ha az ki nem adná, a mostani költségvetés tárgyalásakor a képviselőháztól nyerendő egy-két ezer forintból segítsék és lehetővé tegyék e kezdemény sikerét.

Az állam, a város, a biztosító intézetek és az egyesek kezét fogva a legrövidebb idő alatt életbeléphet a kolozs-monostori m. kir. gazdasági tanintézetnél létesítendő önkéntes tűzoltóegylet.

Midőn a „Kelet“ szerkesztősége eziránti reményének kifejezést ad, készségesen ajánkozik az adományok közvetítésére, megkezdvén az aláírást a maga részéről 10, a kiadó Stein János részéről 10 forinttal. Szerk.

BELFÖLD.

M.-Vásárhely, nov. 20. *)

Tegnap tartotta a Maros-Ludas melletti telep-vállalat első rendes közgyűlését, melynek legfőbb tárgya a telep felosztási tervének megállapítása volt.

*) Postai késedelem miatt csak ma adhatjuk. Szerk.

egyszer hosszú dunaparti sétáját, minő öröme telnék benne, ha fölvezetné valaki az akadémia palotájának azokba a termeibe, melyekben a jövő Pestjének tervrajzai vannak kiállítva.

A képző-művészeti társulat máskor oly csöndes helyisége ezekben a napokban szokatlán élénkséget lát. Valóban szokatlant, mert rendes időben, még mikor az utóbbi párisi világ kiállításnak néhány általános feltűnést okozott festménye volt is kiállítva, bizony csak kongtak ott a járók-kelők léptei. Csodáljuk, hogy az előszobájában látható jelenetet föl nem használta genreképre valamelyik magyar festő. Egy eredeti öreg asszony ül ilt ránczokkal arcán, melyek napról napra szaporodnak és belépti jegyekkel kezében, melyek szintén legalább is nem fogynak. Az anyóka reggeltől estig szunyókál és bizonyosan még álmodni sem mer arról az időről, mikor a pesti képzőművészeti kiállítások jegyárulói ostromolni kezdé a közönség, mint mostanában a bécsi, mely ezrével sietett naponként megtekinteni Kaulbach híres „Arbuc“—ét. A mi öreg anyókánk csak szunyókál, szunyókál haboaitlanul és isten megmondhatja, hogy meddig fog még szunyókálni.

Mostanában elküldték örálomásáról, mert az utóbbi tárlat gyűjteménye vándorutat tesz az országban és a vörös kárpitos falakon egy város-ideál képei függenek. Nem valami Canaletto-félék, sokkal szárazabbak: a kitágítandó és szépítendő Budapestnek azok a tervrajzai, melyek a közmunkatanács által hirdetett pályázatra beérkeztek. Belépti díj nincs és ennek következtében anyóka sincs. És ha látjuk, hogy a közönség (melyről csakugyan bajos elhinni, hogy e nagybárra száraz mérnöki munkában több gyönyörűséget találjon, mint a művészet termékeiben) hogyan tódul ide, a közművészeti társulat kiállításai iránt pedig mennyi közönyös-

A társulat 100 részvényre van alapítva, melyből 83 e közgyűlésen képviselve volt.

Elnökül Macskásy Ferencz, jegyzőül Gálffy Sándor urak választatván, elnök a gyűlést egy talpraesett rögtönzött beszéddel nyitotta meg.

ezután a jegyző tett rövid jelentést melyszerint a kibocsátott 100 részvényből 62 kelt el 38 pedig az erdélyi kereskedelmi és hitelbank birtokában maradt.

A gyűlés főtárgya, a telep felosztása komoly megfontolás alá vétetett, s a gyűlés összes tagjai az új telep helyét, fekvését stb. a helyszínen megvizsgálván, teljes egyetértéssel tettek némi módosításokat a Tordamegye mérnöke Paulai Ignác ur által készített javaslat tervén. Az így módosított terv még e hó folytán elkészülend s egy december elejére egybehívandó közgyűlés lesz hivatva az egyes telkek eladási árát megállapítani.

A telep elnevezése szintén a közelebbi közgyűlésnek lesz fentartva.

Ezután egy előnyös haszonbéri ajánlat lett bejelentve a jövő évben még el nem árusítandó telkek használata iránt, mit a közgyűlés elvileg el is fogadott, de véglegesen csak az ujonnan megállapított felosztási terv elkészülte után kívánt e részben határozni.

Utolsó tárgya volt az ülésnek Tordamegye bizottmánya küldöttségével a telepen átépítendő utvonal és az álló hid elkészültéig ideiglenesen felállítandó komp ügyében egyezkedés. A küldöttség alispán Szentkirályi Gábor ur elnöklété alatt gróf Bethlen Géza, Hancz Pál és Paulai Ignác urakból állt, kik az ülésen személyesen képviselték küldöiket.

A küldöttség felhatalmazásánál fogva következő végérvényű egyességet kötött a társulattal:

A társulat örök időkre díjtalanul engedte át a telep főutczája közepén 51 széles utvonalat oly feltétellel, ha a megye azon jövő év szeptember végeig egy megyei használatra alkalmas kavicsozott utat épít a leendő álló híd től a vasuti indóházig s ez utat jó karban tartja mindaddig, míg a telepen 200 telek benépesítve lesz. Az utvonal alantabb fekvő részeihez szükséges föld a telep magasabb részeiből olyképen veendő, hogy gödrök és használhatatlan helyek ne állítsanak elő.

A komp felállítására a társaság mellék üzleteket kezdeni, nem tartván magát hivattnak — a közérdekéért mindig áldozatkész Hancz Pál vállalkozott s ez ideiglenes közlekedési eszköz már e hó 25-én használható lesz. A társaság szintén díjtalanul engedte át e czélra a Maros telep felőli partját s egy ideiglenes utat az indóházig közhasználatra.

Alispán Szentkirályi Gábor ur a megye azon óhaját fejezvé ki, hogy az új telep Tordamegyébe legyen bekebelezendő, a társaság egyhangulag kijelentette, hogy ez neki is óhajta s szükség esetén ez iránt kérelmezni is fog.

get tanusit, még arrs a gondolatra kell jutnunk hogy utóljára is az öreg anyóka az „oka mindennek“. Most egyedül az akadémia előőrsi álmomás esernyőőri minőségben áldogáló, vagy leselkedő kapus adóztatja meg a kíváncsiakat, és — vannak kíváncsiak. Talán nyugalmanak jelen állapotából végké nyugalomba kellene helyezni az öregtelépti jegyeivel együtt; de hát hiába, a képeket ingyen nem szállítják.

A megeseönyőtlenített közönséget, melyben a tulnyomó számot telhetetlen háziurak és a város terjedtével a házber esetére kalkuláló szarlott lakók, mindenhez értő újságírók és gunyosan kritizáló mérnökök teszik, mindjárt az első szobában egy gyönyörűen kidolgozott terv fogadja, melynek rendesen legtöbb a nézője. Jelígeje: „Hazádnak rendületlenül“, te hát körülbelül magyar munka. Óriási terv, mely álmoknak is sok. A mostani városrészeket még más kilencz külváros veszi körül rajta: Erzsébetváros, Rudolfováros, Rákosváros, Újváros, Gyárváros, Szigetváros, (Csepelsziget) Új telep, Margitváros, Margitsziget és Istvánváros. Az új épület helyén az országház emelkedik, melynek szomszédjai a közlekedési, kereskedelmi és igazságügyi ministeriumok és a kuria palotái. A Deák-tér főekessége a hatalmas operaház, a régi fűvészkert elhagyott vidékén az orvosi központi épület és a tudományi gyűjtemények háza állanak, az István-tér környékének a műegyetem ad új életet, a reáliskola saikán dűledező zugépületből az egyetemi könyvtár palotája támad és a Gellérten a csillagásztorony magaslik. A technikai kivitel szépsége mindenkiel legtöbb időt töltet el ez óriási tervrajz előtt. A másik két teremben van a többi. Az „Ich dien“ jelígejűnek részletei angol felírással viselnek. Főképen: Enlarged plan of the city of Buda-Pest.“ Külön képekben látunk

Vége Szentkirályi Gábor ur a telepvalalat részvényesei közé állott, mit a jelenlévők örömmel fogadtak, s a közgyűlés Macskási Ferencz és Szász Róbert urakat kérvén fel a jegyzőkönyv hitelesítésére — eloszlott.

Országgyűlés.

Pest, nov. 23-án.

Elnök Somsich Pál; jegyzők: Széll, Bujanovics, Mihályi, Jámor.

Paulini Tóth Vilmos: Miután legközelebb egy 350 métföldnyi vasuthálózat kiépítése terveztetik, szükséges, hogy a vasúlépítésben egyszer valahára helyesebb rendszer honosittassék meg. Szónok ugy látja, hogy eddig magán érdekek és nemzetiségi tekintetek vétettek számba. Ezért indittatva érzi magát egy ide nyúló törvényjavaslatnak és indokolásának benyújtására.

Kinyomatik és a ház tagjai közt szétosztatik.

Horn Ede: A vallás- és közoktatási ministertől kérdezi:

1. Van-e tudomása arról, hogy Pest sz. kir. város hatósága minden ujonnan felállított nőtől 1000 frt cantiót követel, és ha van:

2. Szándékozik-e ezen, az oktatási szabadsággal, valamint az 1867. 38. t. cz. szellemével és betűjével ellenkező rendszabály megszüntetését eszközölni?

Pavlovics István a belügyminister válaszára, melyet interpellációjára adott, nyilatkozik. A belügyminister válasza elhamarkodott volt, állításai alaptalanok, és nagyobb részt az e tárgyban érdekelt Lénárd Máté információin alapulnak. Azután áttérve a válasz első részére, Lénárd Máté kinevezésében most is törvényteleniséget lát. A képviselőház határozata szerint Szabadka részére külföldi főispán lett volna kinevezendő, azonban a belügyminister e határozatot megsértve, Ujvidék, Szabadka és Zombor részére közös főispánt nevezett ki. Nem érti, miért említé fel a belügyminister azt, hogy két szerbet már főispáná kinevezett, mi köze ezeknek az ujvidéki főispánsághoz? Egyébként Lénárd sem németül nem beszél, sem a szerb hivatalos nyelvet nem tudja, hanem saját vallomása szerint csak a „cselédekkel“ tud beszélni. Végül indítványozza, hogy a válasz tárgyalás végett napirendre tűzessék.

Tóth Vilmos belügyminister. Tagadja, hogy információit csak Lénárdtól vette volna, mert kivette az ujvidéki városi kapitány jelentését is. Igaz, hogy eleinte Szabadka részére külföldi főispán terveztetett, de a ház később az előirányzott 23 főispánságot 18-ra szállítá le, így tehát többet egyesíteni kellett. Azt, hogy Lénárd szerbül nem tudna, alig hiheti, miután Lénárd Ujvidéken szerb beszédeket tartott. Ezeket kívánta a felhozottakra megjegyezni. (Élénk helyeslés.)

egy szép kut-tervet a Ferencz József-térre, egy katolikus templomnak és egy kormánypalotának érdekesen kevert módorban készített tervrajzait. A „Budapest“ jelígeit viselő a két várost és a Margitszigetet egy gyönyörű hiddal köti össze, melynek alsó része a gyalog, felső a vasuti közlekedés számára készült. „A hon javára“ tervezett és nagy szorgalommal és ügyességgel kivitt madártávlati rajzát mutatta be. A „Metropolis“ jelígejűnek fővonásai: az új épület átalakítása, egy nagy kioszk a régi német színház-téren és a nagyszerű ezredéves emlék. A többieknek jelígei: „Veritas“, „Cordi Hungariae“, „Éljen a közönséges haladás“ és „Haszon“. Eddig hát az egész nem „haszon“-nélküli; de ha e roppant arányu tervek kivitelére gondolunk, bizony nem sok reményünk lehet hozzá, hogy ezeknek a kóláknak akármelyike is egyhamar „fagyott zenévé“ legyen.

Különbö jelenthetjük, hogy a Deák-téri operaház és a Hermina-téri népszínház dacára is estenként még mindig csak a keresési utra jár a közönség. A nemzeti színház e heti újdonsága Flotow „Árny“-a volt, mely Pauliné asszonynak Párisban tetszett meg. A mi közönségünk azonban csak részben osztott kedvence elragadtatásában. Az egész egy piemonti „regényes“ történet, de a melyben csakis a Sehmán szép dekorációját találjuk regényesnek. Egy fiatal gróf valami katonai kihágás miatt halálra ítéltetik; de kapitánya vakon tiltat és az ifju elmenekszik. Minthogy egész bárá Vay Miklósig sohasem hallott senki főrangú képfaragóról, azt hiszi, legjobb lesz, ha képfaragónak adja ki magát. Mint ilyen fogad szálást Abeille asszonynál, hol egy jószívű doktor a laktársa. Az asszony faragott képet csinál magának a képfaragó Fabricéből; hanem mielőtt megérthetnék egymást, egy új vendég je-

Földhaszonbéri hirdetés.

A m. kir. pénzügyminiszteriumnak 1871-ik évi 54588 sz. a. kelt rendelete folytán a fogarasi uradalomhoz tartozó bérreszek a következő módon és feltételek alatt adatnak haszonbérbe.

A bérlet száma.	A bérlethez tartozó községek.	A bérlet terület.		Rét.	Legelő.	A gazdasági épületek száma.	A jelenlegi bérlet lejárat ideje.	Az új bérlet		Észrevételek.
		Összes	Szántó föld.					kezdet	vége.	
Katasztrális hold 1600 □ öllel.										
I. Fogarasi.	Fogarasi	575	265	310		10	1873 mártius	1873 ápr. 1-ső	1892 sept. 30.	Bethlenben
	Bethlen	231	149	82		2	"	"	"	10 hold szántó
	Dridiff	6	6				"	"	"	föld és 12 hold
	Hüréz	33	10	23			"	"	"	rét bérlete
	Rinsor	97	87	10		1	"	"	"	1871 évi
	Mundra	161 ⁵ / ₁₀	61 ⁵ / ₁₀	100			"	"	"	december-hó
	Todoricza	188 ⁵ / ₁₀	141 ⁵ / ₁₀	46 ⁵ / ₁₀	1	3	"	"	"	végével jár le.
	Galacz	2 ⁵ / ₁₀	5 ⁵ / ₁₀	2			"	"	"	
Összesen:		1294 ⁵ / ₁₀	720	573 ⁵ / ₁₀	1	16				
II. Sárkány.	Sárkány	203	141 ⁵ / ₁₀	61 ⁵ / ₁₀		5	1873 mártius	1873 ápr. 1.	1892 sept. 30.	
	Persány	138	6	6	132		"	"	"	
	Gried	64		64			"	"	"	
	Alsó-Komána	177 ⁵ / ₁₀	141	36 ⁵ / ₁₀		4	"	"	"	
	Kucsilata	116	63	53		1	"	"	"	
	Lupsa	20 ⁵ / ₁₀	18 ⁵ / ₁₀	2			"	"	"	
	Felső-Venice	301	210	91		3	"	"	"	
	Felső Komána	100 ⁵ / ₁₀	30 ⁵ / ₁₀	70		1	"	"	"	
	Alsó-Venice	13 ⁵ / ₁₀	13	3 ⁵ / ₁₀			"	"	"	
	Parro	10	3	7			"	"	"	
Új Sinka	4	2	2			"	"	"		
Összesen:		1147 ⁵ / ₁₀	620 ⁵ / ₁₀	393 ⁵ / ₁₀	132	14				
III. Szombathfalva.	Alsó-Szombat	551	371	155	25	11	1871 december	1872 jan. 1.	1892 sept. 30.	
	Besenbák	93	34	59			"	"	"	
	Alsó-Utsa	486	214	145	127	10	"	"	"	
	N.-Vajdalfalva	251	102	37	112	3	"	"	"	
	Jáás	133	82	51		4	"	"	"	
	Drágus	24 ⁵ / ₁₀		24 ⁵ / ₁₀			"	"	"	
	Felső-Vist	64 ⁵ / ₁₀		64 ⁵ / ₁₀			"	"	"	
	Felső-Utsa	112		112			1873 mártius	1873 ápr. 1.	1892 sept. 30.	
Összesen:		1715	803	648	264	28				
IV. Alsó-Porumbák.	Alsó Porumbák	345	158 ⁵ / ₁₀	186 ⁵ / ₁₀		8	1873 mártius	1873 ápr. 1-ső	1892 sept. 30.	
	Szeráta	115	24	91			"	"	"	
	Felső-Porumbák	186	65	121		7	"	"	"	
	Korb	16			16		1871 decemb.	1872 jan. 1-ső	1892 sept. 30.	
	Szokoré	133	31	102			"	"	"	
Összesen:		795	278 ⁵ / ₁₀	500 ⁵ / ₁₀	16	15				
Az összes terület		4952 ⁵ / ₁₀	2422	2115 ⁵ / ₁₀	413	73				

Haszonbérleti kívánók 50 kros bélyeggel és 10 százalékos bányapénzzel ellátott zárt ajánlataikat **2019. évi december 19-ik napjáig** nyújtsák be, akár Budán a m. k. pénzügyi ministeriumnál, akár Kolozsvárott a jószágigazgatásnál, akár Fogarason az erdészeti hivatalnál, mely helyeken a haszonbéri feltételek is megtekinthetők. (387)

Ajánlatot lehet tenni akár egyes bérreszletekre külön, akár két vagy több bérreszletre együttesen akár az egész uradalomra egybevéve. A bérleteknek távolabb vagy is kézen kívül eső részeire nézve kivételesen megengedtetik, hogy előre kikérendő igazgatósági engedély mellett alhaszonbérbe adathassanak.

A gazdasági épületeket a haszonbérletkötő ellen biztosítani, és időről időre tartatni, s folytonosan jó karban tartani kötelesek.

A bérlettel királyi kisebb haszonvételei jogok egybekötve nincsenek. Az állami adót és a földterhermentesítési járulékat a kincstár fizeti; minden egyéb a birtok után járó terhek minden leszámítás nélkül a haszonbérletkötő terhelik.

Oly régi bérlet, ki a multra nézve hátralekban van, eső, vagy gondnokság alatt áll, vagy a kik nyereségvágyból eredő büntényért elítéltek, kincstári bérletbe nem bocsájtattak.

A zárt ajánlatban határozottan kiteendő illetőleg kiemelendő, hogy az ajánlattevő úgy a bérbeadandó tárgyakat valamint a haszonbéri feltételeket ismeri, és azok alapján teszi ajánlatát.

Pontosan kiteendő a bérreszlet neve és száma, melyre az ajánlat tétel; nem különben kiírandó számmal és betűkkel a katastrális holdért felajánlott haszonbér.

Ajánlattevők igazolják bérlet képességüket és kielégítő vagyon állapotukat.

Az ajánlatba az ajánlattevő neve, lakhelye és az utolsó posta-állomás tisztán olvashatólag írva kiteendő.

Utóajánlatok nem fogadtatnak el.

Kelt Kolozsvárott, 1871 évi november hava 14-én.

A m. k. jószágigazgatóság.

Sz. 3564. 1871.

805. t. II.

(395)

(2-3)

Árverezési hirdetmény.

Mező-Pagocsa község özsves koresoma joga jövő 1872-dik év Január 1-től kezdőleg több egymásután következő évre **2019. évi December 4-én délelőtti 9 órakor** Mező-Pagocsa községében, haszonbérbe fog adni, az árverezési feltételek nevezett község előljárásiágánál megtekinthetők.

Tordamegye tisztségének 1871. November 24 én tartott üléséből.

NEM HIVATALOS.

(396)

(1-1)

Figyelmeztetés a helybeli közönséghez!!

A légszesz világítás igazgatósága ezennel közhirre teszi, hogy **f. hó 28-kán az az kedden a légszesz hálózat, a különböző lángok szabályozása végett, gázzal fog megtölteni.**

Ennélfogva a t. gázfogyasztók tisztelettel kéretnek, hogy magánházukba bevezetett **csövek főcsapjait feltétlenül zárják el és zárva tartásuk mindaddig, míg az igazgatóság a gázvilágítást megnyitottnak fogja kinyilvánítani.** Továbbá komolyan fölhívják a t. háztulajdonosok, hogy ha netán nagyon érezhető **gázszagot** tapasztalának, azonnal jelentést tegyenek a gázgyár hivatalhoz, s mindenekfelett ovakodjanak attól, hogy oda **égő anyaggal** p. o. gyertyával **közeledjenek**, valamint attól is,

hogy ily helyeken **ablaknyitás**, vagy bármily módon léghuzamot támaszszanak.

A t. közönség a közbiztonság érdekében tétetik figyelmessé e rendszabályokra.

Kolozsvárt, 1871 nov. 27.

A gázvilágítás igazgatósága.

(382)

(3-12)

Karácsonyi s új-évi ajándékok BESZERZÉSÉRE

ajánlja tiszteletteljesen aláírott a t. cz. közönségnek dűsan berendezett **porcellán raktárát**, melyet az üzlet máskénti berendezése miatt leszállított gyári áron végképen ad el.

Egyszersmind ajánlja minden időre gazda gon ellátott férfi, női- és gyermek

cipő raktárát

bársöny, posztó, brünnel és többféle bőrből, izléses kiállításal a legjobb anyagból készítve

példátlan jutányos ár mellett.

Vidéki megrendelések mérték, vagy minta cipő beküldése mellett azonnal és pontosan teljesítetnek, meg nem felelők kicseréltetnek. A nála vett lábbeliknek jutányos kiigazittatását is elvállalja az aláírott.

Végül ajánlja norinbergi és diszaru ezikeit u. m. útibőröndöket és táskákat, sétatálcákat, esernyőket, esőküpenyeket, késeket, evőeszközöket, ollókat, varró párnákat, ékszereket,

férfi kalapokat

és aközeledő karácsony és új-évre

mindenféle ajándékok, gazdag kiállítását, valamint gyermek-játék tárat.

GUGGENBERGER PÁL,
főtér, Antos ház.

Janló Vincze gazdasági eszközök és gépek gyára.

Kolozsvárt külső torda-utczában 306. sz. a. folytonosan készletet tart vasekékből, eketaligákából, szóró- és tisztító-rostákból, törökbuza-fejtőkből, s elfogad megrendeléseket bármely gazdasági eszközökre. **Gépek javítását** gyorsan és pontosan eszközözi. Ajánlja végre **gépölaj- és kovács-szén-raktárát**, mely áruk mindég a legjobb és legtisztább minőségben kaphatók. (343)

(43-*)

Ajánlja
dűsan ellátott
FÜSZER-TÁRAT,
gőzlisztet;
valamint
kittinó minőségű
faggyu gyertya- és
szappan-gyártmányait.

HUTFLESZ
KAROLY
Kolozsvárt.

Mindenféle
nyereményeket.

Még vásárol mindennemű
m. és osztr. állampapírt,
sorsjegyet,
arany, ezüst
pénz nemeket,
és leszámítol
(escompt) **MINDENFÉLE**
nyereményeket.

(53)